

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Oradea
Strada Teatrului 4.
Telefon: 6-70

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő
WASSERSTROM SÁNDORFelelős szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Belföldön: Egész évre 250 Lei, félévre
130 lei, negyedévre 65 lei. Külföldön
2 Dollár, Kc. 75, P. 12, S. 19. Din. 120

Scrisoare deschisă d-lui C. Argetoianu ministru de interne

Nu ne trebuie un nou 6 Decembrie!

Domnule Ministru!

Desigur nu trebuie să vă amintim în amănunte tragedia prin care a trecut evreimea din Ardeal la 6 Decembrie 1927. Numai atâtă spunem:

Congresul studențesc la Oradea.

Altare de biserici dărțmate, Role de Tore sfârlitate. Evreime insultată de moarte până la sânge. Protestul întregii lumi civilizate. Tragedia evreimei, care n'a adus glorie nici românismului. Și noi evreimea din Oradea, care am suferit pentru că suntem evrei, am crezut și credem și astăzi, că aceasta va fi o învățătură care nu se va mai repeta niciodată. Durere ne-am înșelat. Nu demult, și-a ridicat capul huliganismul păcătos la Borsă, apoi în comunele din Bucovina, nu demult, cu câteva zile înainte la Vișnița. Am crezut până acum, că Dv. d-le Ministru stălpul cu mână tare al guvernului faptelor, nu ve-ți permite ca din cauza vandalismelor elementelor iresponsabile să cadă asupra evreimei o durere îngrozitoare și asupra României o rușine.

Dar acum trebuie să auzim și în presă citim că Garda de fier vrea să fie în curând un congres la Oradea.

Domnule Ministru!

Rânile adânci din sufletul evreimei cauzate de evenimentele petrecute sub trecutele regimuri au început să se vindece. Bisericile noastre din nou sunt halele consacra'e credinței în Dumnezeu, în prăvăliile noastre muncesc cetățeni contribuabili credincioși ai statului și duc lupta cu furtunile vieții economice extrem de grele de azi.

Vă rugăm Domnule Ministru să nu permiteți Demonstrația Gărzii de fier la Oradea. Să nu o permiteți în nici un oraș dacă nu voiți, ca d. Lafontaine, care a simțit pe propria piele loviturile huliganilor iresponsabili, să nu propovăduiască de acum, că orice știre alarmantă care pleacă dela noi spre occident e demnă de crezare.

Miile de evrei din Oradea, care au fost totdeauna cetățeni loiali ai acestei țări. Vă roagă să nu permiteți demonstrația garzii de fier cu nici un prilej. Nici chiar în cazul dacă veți comanda lângă ei mulți jandarmi și polițiști, nici atunci dacă conducătorii garzii de fier vor face promisiuni solemne că vor păstra ordinea.

Nouă ne-a ajuns 6 Decembrie! Nu dați voe Domnule Ministru să se deschidă rânile cicatrizate, să nu tolerați, ca în aceste timpuri chaotice interesele egoiste mici la suflet să-și frigă friptura la flacăra vieții evreimei și a prestigiului țării.

Noi ne adresăm Domniei-Voastre cu încredere. Cu atât mai mult că dl. prim-ministru Iorga a condamnat cu vioiciune aceste excese. Noi nu credem nici aceea că între Dv. și garda lui Cuza ar exista vre-o legătură. Noi nu credem altceva decât că Dv. sunteți oameni de cultură și suntem convinși că voința dv. de fer

Nyilt levél Argetoianu belügyminiszter urhoz! Nem kell december 6!

Miniszter Ur!

Bizonyára nem kell részletesen emlékeztetése idézzük azt a tragédiát, mely az erdélyi zsidóságot érte 1927 december 6-án. Csak annyit mondunk. Diákkongresszus Oradeán. Lerombolt templom oltárok, szétzaggatott Tóratekeresek. Halálosan és vérig sértett zsidóság. Az egész művelt világ felhőrdülése. Zsidó tragédia, mely a románságra sem hozott dicsőséget. És mi zsidóságunkért megszennvedett oradeai zsidóság úgy hittük és hisszük ma is, hogy ez örök tanulság lesz, melynek soha ismétlődése nem lesz. Sajnos csalódtunk. Nem is olyan régen felütötte fejét ismét a bűnös huliganizmus Borsán, azután a bukovinai községekben, nemrégiben néhány héttel ezelőtt Wiznitzben. Ugy hittük eddig, hogy Ön belügyminiszter ur a tetek kormányának erőskezű pillére, nem fogja engedni, hogy a zsidóságra rettentő fájdalom és Romániára szégyen háramoljék a felelőtlen elemek garázdálkodása miatt.

De most azt kell halljuk és a sajtóban is nyomát látjuk, hogy a Vasgárda itt Oradea városában újabb kongresszust akar tartani a közeljövőben. Belügyminiszter Ur! Oradea zsidóságának lelkeiben behaggették már úgy ahogy a régi rezsimek idejében ütött mély lelki sebek. Templomaink újból az Isten hitnek felszentelt csarnokai, üzleteinkbe az államnak hűségese és bőségesen adózó polgárok robotolnak és állják a harcot a mai nehéz gazdasági élet ezernyi viharával szemben. Arra kérjük Belügyminiszter ur, hogy ne engedélyezze az oradeai vasgárdista felvonulást. Ne engedélyezze sehol sem, ha nem akarja, hogy Lafontaine ur, aki saját testén érezte a felelőtlen huliganizmus ütéseit, ne hirdesse ezután, hogy minden rémhír elhíhető, mely fölünk a nyugati országokba eljut. Arra kéri ezuton Oradea sokezernyi zsidósága, mely mindenkor

va triumfa și în această chestiune. Nu ve-ți permite să se tulbure pacea armonică a acestui oraș.

Domnule Ministru!

Noi Vă rugăm la timp și cu profund respect, să nu permiteți ca turburătorii ordinei să se întrunească nici cu prilejul procesului dela Borsă nici cu alt prilej.

Nu ne trebuie un nou 6 Decembrie. Dar nu trebuie să dați prilej să se producă neliniște. Acest oraș și așa suferă mult sub miile de sarcini ale vieții economice. Publicul acestui oraș fără deosebire de neam și confesiune, aspiră pace. Să nu permiteți întrunirile cari conturbă liniștea nici aci, nici în altă parte! Noi avem încredere în Dv. Domnule Ministru și suntem convinși că cererea noastră nu va fi vorbă în pustiu.

EVREIMEA DIN ORADEA

loyális polgára volt és lesz ennek az országnak, hogy ne engedélyezzen semilyen alkalomból, vasgárdista felvonulást. Még az esetben sem, ha sok csendőrt és rendőrt állít mögójük, még akkor sem, ha ígéretet kap a rend fenntartására a vasgárdisták részéről. Nekünk elég volt a december 6! Ne engedje Miniszter ur, hogy felszakadjanak a behaggett sebek, ne tűrje azt, hogy a mai kaotikus időkben a zsidóság életének és elsősorban a román-ság jóhírnevének lángjánál önző érdekek kicsinyessége süsse meg kis pecsenyéjét.

Mi bizalommal fordulunk Önhöz ez ügyben. Annál is inkább, mert a kormány feje, Jorga Miklós miniszterelnök ur mindenkor a legmélyebben elítélte ezeket a kilengéseket. Mi nem hisszük azt sem el, hogy Önök és a Cuza gárdája között kapcsolat áll fenn. Mi nem hiszünk egyebet, minthogy Önök kulturemberek és megvagyunk győződve arról, hogy az Ön ismert vasakarata győzedelmeskedni fog ez ügyben is. Nem fogja megengedni, hogy ennek a városnak harmonikus békéje megzavarassék.

Belügyminiszter Ur! Mi idejekorán és mély tisztelettel kérjük, hogy ne engedje meg, sem a borsai per tárgyalására, sem pedig más alkalomra, hogy a rend zavarói itt összegyűljenek!

Nem keli újabb december 6! De még a nyugtalanságra sem kell okot szolgáltatasson. Ez a város amugy is sokat szenved a gazdasági élet milliányi terhe alatt. Ennek a városnak közönsége fajra és felekezetre való külömbőség nélkül békét áhítzik. Ne engedélyezze a nyugalmat felzavaró összejöveteleket sem itt, sem másutt! Mi bizunk Önben belügyminiszter ur és mi megvagyunk győződve arról, hogy kérésünk nem lesz pusztába kiáltott szó.

ORADEA ZSIDÓSÁGA

HETI GLOSSZÁK

A zsidó mártírok.

Prágában ült össze az esküdtek verdiktje.

A vádlottak padján Horák káplár ült. Lelkiismerete mérlegén 7 zsidó élet kioltásának sulya egyrészt, az esküdtek felmentő ítélete másrészt egyensúlyozták ki a véres emlékeket.

A vád minden kérdésére a 10 tagból álló férfi és 2 tagból álló női verdikt határozott „nem”-mel felelt. A bíróságnak fel kellett menteni a hétszeres gyilkost és az ügyész nem felebbezhette. Örök titkok fognak maradni azonban annak a felforrás tanácskozásnak vitapontjai, amely után az esküdtek elnöke felemelt fejvel bejelentette, hogy: nem. Hogy Horák káplár nem bűnös. Hiába minden bizonyíték, hiába a vádlott beismerő vallomása, hiába az igazságszolgáltatás, hiába a vér: Horák nem bűnös, Horák, a káplár szabad!

A gyilkos tett és felmentő ítélet: korzellelem.

A gyilkosság még akkor történt, amikor a világháborúnak becézett embermészárlás hivatalosan véget ért és megkezdődött az elszabadult szenvedélyek nem hivatalos mészárlása. Horák a világháboruban „becsülettel” és „tisztességgel” oltotta ki sok száz emberléte. Ezt a hadvezetőség számlájára tette. Aztán, hogy elmúlt a háború, Horák elkezdett a saját kontójára dolgozni. Őt zsidót és nincs tovább. Az emberölés akkor felmagasztosított szentsége volt a társadalomnak! Zsidót ölni pedig becstelen.

Ez eddig csak emberi tragédia. Hét embernek a tragédiája, akik elvéreztek Horák gyilkos golyóitól és zsidók voltak.

Am itt, épen itt kezdődik el a speciális zsidó tragédia, a zsidó nép örök tragédiája.

Mert amikor a csehek és magyarok háborút viselnek egymással, az egyik, hogy megvárthassa a régi területeit; a másik, hogy újakat nyerjen, akkor is, mindig, örökké a zsidó lesz az áldozat. A zsidó, aki szabad prédája a magyarnak, a csehnek, a románnak és minden gyilkos szenvedélynek.

Tehát a prágai esküdtek közül nem akadt egyetlen emberről sem aki megmondotta volna őszintén, hogy ő a barátul legyilkolt zsidóban is elsősorban az embert, a szerencsétlen igaztalanul meggyilkolt Embert veszi tekintetbe. De azon sem csodálkozunk, hogy az esküdtek elnöke aludt a tárgyalás alatt. Ő volt a mai emberi lelkiismeretnek szimbóluma. Az alvó esküd, akinek hét zsidó élete nem ér annyit, hogy az ártatlanul kiontott embervérért az Emberiség nevében elégtételt vegyen. És Horák káplár felmentették. Abszolutiót kapott a rettentő bűnért és nem indult meg a csehek lelkiismerete akkor sem, mikor egy öreg ősz anya siratta egyszerre elveszített négy fiát. Kétségbeesítő, hogy Masaryk országa sem jobb a többinél.

Hexner és a magyarság

De van az éremnek másik oldala is. A pesti ébredő sajtó, vagy nevezzük nevén a gyereket, a „Magyarság” per 7 zsidóról ír a szegény legyilkolt mártirokról. Neki sem szentebb hét emberélet a sörön hizott cseheknél sem. Pedig ők ott Pesten tudják, hogy Horák káplár azért gyilkolt, mert rabolni akart. És azért, mert magyar kutyának is tartotta a hét zsidó szerencsétlent. A nacionalista örület is közrejátszott, az is mozgató ereje volt a gaztettnek. De azért a Magyarság, a koldus-ország uszítója, per „hét zsidó” ir és egyetlen egyszer sem jut eszébe, hogy talán hét mártír többet is érdemelne, emberibbet, mint a zsidó kifejezést, mely nem sértő — csak akkor ha azt sértő szándékkal használják.

De Hexner Béla — az más! Mikor a kolozsvári mérnök a népszámláláskor ki-

rukkolt azzal, hogy nem becsületes erdélyi zsidó az, aki nem a magyarság mellett tesz hitvallást a népszámlálási lapokon, az igen, az tetszik a „Magyarság”-nak. Ezzel tartozik a félrevezetett és régi ideológiában élő Hexner Béla, a több erdélyi hexnerek a „Magyarság”-nak és a magyarságnak. Mi zsidók mindég és mindenkor tartozunk a magyarságnak. Ha le is lőnek bennünket ezért a falu végén, mint a veszett kutyákat, az is kutya kötelességünk. Legfeljebb akkor megkapjuk kitüntetésnek a „zsidó” jelzőt. És Hexner ur kapott a bíróság ítélete alapján hat havi börtönt. Mert magyarnak vallotta magát, és mert magyarrá akarta tenni az erdélyi zsidóságot. A mi határozott elvünk, melyet nyíltan hangoztattunk és hangoztatunk, hogy mi zsidók csakis kizárólag zsidóknak vallhatjuk magunkat. De hogyha valaki tévelyeg, és magyarnak vallja magát, zsidó létére, azért még nem érdemel 6 hónapi fogházat, mégha Cofescu ügyész ur egy retentő vádiratot is olvasott a zsidóság fejére. Cofescu ügyész ur a másik véglet. Ő is büntet. És pedig szigorúan. Pedig ha volna megértés, ha Emberszámba vennének bennünket, akkor nem volna felmentő verdikt Prágában, akkor nem volna Cofescu vádbeszéd Kolozsváron. Akkor nem volna a „Magyarság” zsidózása, mikor ártatlan fiatalok mártírhaláláról van szó. És nekünk tanulság, hogy nem a Hexner féle ut a helyes. Az csak tévelygés. Mert ha már szenvedni kell, ha ütnek bennünket a világ négy táján, akkor legalább zsidóságunkért szenvedjünk mindenkor, önérzetesen vallott zsidóságunkért, mert másért ugysem érdemes...

Tanulság Székelyudvarhelynek

De viszont ne hallgassuk el a mi hibáinkat sem. Közöttünk is van sok hiba és sok sok visszavonás, melynek áldatlan gyümölcse is mutatkozik. Egymás ellen is követünk el sok bűnt, melyért, a Felsőbb Igazságszolgáltatás sújt reánk. Egy példa a sok közül. A székelyudvarhelyi hitközség alig néhányszor fiz családot foglal magába. És most kettéválnak. Orthodox és statusquo hitközség akar létesülni. Néhány „kiváló” ember kivált a régi ősi hajtásból és mert alig tudták eddig eltartani a hitközségi funkcionáriusokat, azért még nagyobb terhet vesznek magukra. Eddig úgy ahogy

megélt a sakter a kilenc gyermekével, meg a rabbi családjával, eddig fenntartották a hitközséget és most új rabbit és új saktert akarnak hozni azok, akiknek nem volt elég egy hitközség 50—60 család számára. Hát ilyen világban, mint amelyet most átkinldünk, nem-e az volna legfőbb kötelességünk, hogy tartsunk össze? Egy kicsiny sziget a zsidóság a népek roppant óceánjában és tájékozni a gyűlölet hullámai körülöttünk. És mi ezt a kis szigetet, mely a megnyugvás oázisa kellene legyen, átváltoztatjuk a gyűlölködés központjává, ahogy az Székelyudvarhelyen is van. Mi a nagy zsidó nyilvánosság nevében ezúton kérjük az ottaniakat, hogy fogjanak össze és ne bontsák meg az egységet. Ha volna egy céltudatosan vezetett Központi Iroda, akkor annak volna feladata, hogy a közösség elleni ilyen bünt megakadályozzon. De ha az most még nem működik, ahogy kellene, reméljük, hogy nemsokára eleget fog tenni ebbeli feladatának. Addiginnen mi a zsidó lelkiismeret örökké lobogó fátyla nevében kérjük odorheui testvéreinket, fogjanak össze, hogy ne merüljenek el a gyűlölet tengerében.

Férfiszövet különlegességek
bámulatos olcsó
leszállított árakban

Havas & Grünfeld
posztóruházában

Str. Avram Iancu (Kossuth ucca) 8.

Engros
Endetail

Közérdek vevőket készpénz árban szolgálunk ki.

Cégünk szolidaritásáról kérjük meggyőződni.

Berkovits-né ארטה כשר
vendéglője
Oradea, Str. N. Iorga (Zöldfa u.) 19
Izletes házi konyha!
Olcsó árak!
Utazóknak 10% engedmény.

Milliók egy miatt: rabszolga sóhaj.
Milliót száz lejért: zsidó sorsjegy-óhaj

PHÖNIX Életbiztosító Társaság

ALAPÍTATOTT 1882. ÉVBEN.

Teljesen befizetett alaptőke 4,000,000 osztrák schilling

Engedélyezve Romániában 1929 január 14-én, közzétéve a Mon. Of. 13. számában 1929 január 16-án. Alapszabályok közölve Mon. Of. 45.929. Bejegyezve az ilfovi törvényszéknél 1929 január 21-én a 6. sz. cégjegyzékbe.

Központi vezérigazgatóság: WIEN.

Romániai igazgatóság: **București, Bul. Elisabeta 10.**

ORADEAI VEZÉRKÉPVISELET:

Strada General Moșoiu (Kert-u.) 2. Telefon: 7-57.

Erdélyrészi Ellenőrző Iroda: CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 16.

A társaság működési területe:

Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Egyiptom, Franciaország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Palesztina, Románia, Spanyolország, Tunisz, Törökország.

A „Phönix” kedvezményes szerződést kötött a K. K. L. jeruzsálemi főirodával, a különböző országok Mizrahi Központjaival, legújabbán a **Mizrahi Erdélyrészi Központtal**, a Makkabi Világszövetséggel, a zsidóság több országos szervezetével, a Wizo zsidó nők világszövetségével, az „Aguda” Világszervezettel és még többi nagy zsidó testülettel.

Vezérügynökségek:

Arad, Brașov, București, Cluj, Cernăuți, Chișinău, Mediaș, Oradea, Sătmăr, Sibiu, Târgu-Mureș, Timișoara.

Gyermek-, járadék- és nyugdíjbiztosítás: Legmodernebb kombinációk és méltányos díjtételek az életbiztosítás minden ágában. A vezérügynökségek díjtalanul adnak pontos kalkulációt és mindennemű felvilágosítást biztosítási ügyekben.

LEGSZEBBEN FEST

(Royal kávéházzal szemben)
Mézáros-ucca 4.

I. V. O.

LEGSZEBBEN TISZTIT

Uri-ucca 34.
Telefon 5-83.

Hitközségi bajok

Nem is csodálható, hogy most, amikor minden egyed a legerősebb harcot kell folytassa a saját megélhetése érdekében, a hitközségi tagok által fenntartott intézmények is megsínylik a gazdasági nyomorúságot és csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudják egyik napról a másikra üzemeiket és intézményeiket fenntartani. Általános világhelyesség ez, mert láthatjuk a külföldről hozzánk érkező sajtóorgániumokból is, hogy a legtöbb országban a legtöbb hitközség el van adósodva, jövedelmei megcsappantak és kínos-keservesen tud csak megfelelni sok százados tradíciókban gyökerező magasabbrendű hivatásának.

Legközelebb áll látóköruhöz a nagyváradi orth. hitközség. Bár ismerjük, tudjuk a többi hitközségek bajait is, tudjuk a szatmári, cluji nehézségeket, melyek talán még súlyosabbak, mint a nagyváradiak, mégis ezt fogjuk ezuttal taglalni, mert hiszen — mint említettük — ennek viszonyait jól ismerjük és ez legközelebb áll hozzánk.

A nagyváradi több ezer adó nemfizető által fenntartott hitközség is súlyos válsággal küzd. Nem tréfa és nem szójáték, amit előbb irtunk, hogy „adó nem fizetők”, mert ha azt a négy és félmillió leit be lehetne hajtani, mellyel a tagok tartozásban vannak, akkor semmi baj nem fenyegetné a helyzetet. De sajnos ezt ezer és egy okból nem lehet erélyesen keresztülvinni. Első ok: hogy nincs pénz, a másik ok: hogy a hitközség, mint erkölcsi testület, nem léphet fel végrehajtóval. A többi ok pedig, ugy gondoljuk, már nem is érdekel bennünket. Elég ez is ahoz, hogy ezáltal nem tudja úgy fizetni tisztviselőit és nem tudja fenntartani intézményeit, ahogy azt a különben adót nem fizető, de azért igényes közönség el is várja.

A fogyasztási adók, mint pld. gabella, nemhogy nem emelhető, hanem inkább le-

szállításra várnak. A tisztviselők fizetésének leszállítása sem folytatható, mert az épen csakhogy a létminimum peremén mozog. Mi volna hát a teendő, mely lehetővé tenné újabb terhelések tervbevétele nélkül, a hitközségi folytonosságot fenntartani? Adósságok csinalására egy percig sem gondolhatunk, mert az pillanatnyi könnyebbséget hozhat, de hosszú és keserves bőjtje is eljön a könnyelmű gazdálkodásnak.

Mint zsidó orgánium, kötelességünknek tartjuk, hogy rámutassunk egynéhány olyan lehetőségre, mely megadhatná a mai vezetőségnek és amellyel élnie is kell, ha azt akarja, hogy az eljövendő generációk hálával emlékezzenek meg róluk. Mi nagyon helytelenítjük különben azt a módszert, amelyet egyes vezetőségi tagok mostanában kezdenek, hogy mert egy kissé több gonddal és mondjuk ki bátran, felelősséggel jár állásuk, vissza akarnak vonulni a dolce far niente, az édes semmitetéses könnyelmes fedezékébe. Nem! Mi úgy tartjuk helyesnek, hogy mindenki koncepciójának megfelelően odaálljon segíteni, hogy ezek a nehéz esztendő a nagyváradi orth. hitközség felett ne a romlást és bomlást, hanem a józan kiegyensúlyozott anyagi bázist biztosítsák és stabilizálják.

Mi volna hát a teendő? Nem könnyelmű bérbeadása a regálé jogoknak, mert ez csak a régi váruraknak állott jól, akik „zsidó”-nak adták bérbe a jogokat. Mi zsidók,

Előbb vagy utóbb mindenki meggyőződik arról, hogy

illatszereket legmegbízhatóbban és legolcsóbban Gyarmati illatszertárban vásárolhat

Saját gyártmányu
férfikalapot
olcsón vásárolhat

Heller és Deutsch

kalapgyári lerakatában Strada Nicolae Jorga (Zöldfa-ucca) 21. — Férfi és női kalapok festését, alakítását olcsón és szépen eszközöljük.

ne adjuk egymásnak bérbe a hitközségi üzemeiket, mert hiszen ez az egyedüli mód, hogy a hitközségi jövedelmeket fokozni is tudjuk a tagok újabb megterhelése nélkül! Mert ez utóbbin van a lényeg! Nem terhelni a tagokat, és mégis fokozni a jövedelmet. Egynéhány módot megemlítünk.

A husizem házi kezelésbe való vétele, melyből a husiparosok amugy sem tudnak megélni, mert nem a forgalomból, hanem csak a hitelbe kapott áru értékéből élnek. A hitközség korlátlan mennyiségű marhavágatására ad megfelelő saktereket és más szükséges személyzetet, és az így szerzett húst a nemzsidó mészárosoktól olcsón meg tudja venni, mert a nagy marhák elejét amugy sem vásárolja a nem zsidó közönség. Ezzel a házi kezelésbe vétellel máris nagy jövedelmet biztosíthat magának a hitközség.

A négy év tizede elavult pászkaüzem gépeit legfőbb ideje kicserélni, modern gépezetekkel, melyre tudunkkal a hitközségnek előnyös amortizációs ajánlata is van, mely által elérhető lenne, hogy az

A SZERKESZTŐ UR.

(Humoreszk)

Irla: P. TUNKELER

— Szerkesztő ur kérem, szenzációs ötletem támadt, humoros karikatúra a „Nevető sarok” számára.

Igy szól az ismert karikaturista, Pinselspitz a szerkesztőhöz, Mercholipchohoz és nagyot csettintett a nyelvvel, mintha izletes lekvárt szopogatna.

— Ki vele! Micsoda ötlet? Halljuk csak — mondta felvillanyozva Mercholipcho szerkesztő.

— Hát tessék ide figyelni. Szenzációs lesz. Le fogjuk rajzolni, amint egy vő elkiséri az anyósát a vonathoz, ha-ha-ha, érti szerkesztő ur ezt a szituációt? Egy vő elkiséri az anyósát, azt hiszi hogy végre megszabadult tőle, de az anyós lemarad. Ő pedig hosszú orral kellemes pófákat igyekszik vágni. Arany ötlet!

Csemege egy karikaturista számára! Eredeti és humoros. A sors legtisztább iróniája. Az olvasók félholtra kacagják magukat.

A szerkesztő megsimogatta a bajuszát, aztán ezt mondta: Gondolja Ön, hogy a karikatúra senkit sem fog sérteni? Nem fogja senki sem találva érezni magát?

— Isten őrizz, hogy gondol ilyent szerkesztő ur, ez egy ártatlan vicc, egy ártatlan anyós-vicc.

— Azt hiszem politikailag nem egészen kifogástalan.

— De mi köze ennek a politikához?

— Talán akkor társadalmilag nagyon éles!

— Mit keres itt a társadalom? Ez egy

egyszerű, de ragyogó, jószívű, hofehér és kifűnő ötlet!!!

— Hm... jó, jó, hiszen rendben van, hogy nem nagyon veszélyes. Elhiszem, hogy megengedhetjük magunknak... De... tudja kérem, a biztonság kedvéért megkérdezzük mégis néhány helyen... Meglássuk mit szólnak hozzá...

A szerkesztő megragadta a telefonkagylót. — Halló központ!... halló kérem a 11-305-öst. A cionista szervezet? Halló ki beszél? Tröttling képviselő ur? Itt én vagyok, Mercholipcho, a szerkesztő. Bocsásson meg de kérdezeni akarok Öntől valamit. Egy különös ötletéről van szó, mely lapunk egyik karikaturistájának jutott eszébe, hogy megjelentessük a „Nevető sarok” rovatunkban. A humoristánk egy ifju vőt akar bemutatni, amint örömmel kikiséri az anyósát a vonathoz, amely előttük száguld el a vő legnagyobb szomorúságára! Ha-ha-ha. Megéri képviselő ur a sors iróniáját? Egy sikerült karikatúra, nem igaz képviselő ur? Mit gondol tehát Ön a Cionista szervezet álláspontjáról? Nem tartja kifogásolhatónak? Nem fogja e a Cionista szervezet találya érezni esetleg magát? A anyós lemaradását nem fogják e a negyedik allijah szimbólumának tekinteni? Nem? És nem e veszi rossz néven a szatirát a Keren Hajeszod, vagy a Keren Kayemeth? Szintén nem?... Bizonyosan nem?... Megcsináljuk tehát! Egészen bátran!... És talán Ön lesz szives még megkérdezni a Központi bizottságot is álláspontja felől? Oh nem tesz semmit, várhatok az ülés végéig. Hogy nincs rá szükség? hogy az Ön felelőségére? Jó. Nagyon jó. Tehát a viszontlátásra, Lehitraoth!

A kagylót felakasztotta aztán egy újabb számot szőlított fel a szerkesztő.

— Halló 17-7-28...! Főtisztelendő ur? Jó reggelt kívánok. Bocsásson meg Rabbi ur, hogy zavarom. Én beszélek Mercholipcho, a szerkesztő. Igen, lapunkban egy karikatúrát akarunk megjelentetni. Nem, nem a temperaturát, karikatúrát... Egy vő elkiséri... nem agyonlövi... elkiséri... tehát elkiséri az anyósát... nem az özvegyét... Óh nem, az anyósát... igen az anyósát, az állomáshoz... Hová?... nem, nem... a vasúthoz, a pályaudvarhoz... Végre... Igen, igen, Hogy jó? És nem fogja-e sérteni a rabbinátus tiszteletét?

Vagy talán az orthodox zsidóság válaszos érzését? Esetleg magának a Thórának erkölceit? Hogy? Ön azt mondja: nem? És Önt se Főtisztelendő ur? Mit tudom én? Talán nincs-e Önnek anyósa? Hogy nincs? Milliós szerencse! Izrael összes fiainak legyen mondva. Amen. Adieu! Ezer köszönet!

A kagylót ismét felakasztotta Mercholipcho, aztán rövid szünet után újra csak csengetett.

— Sejm? A zsidó parlamenti csoport? Wasserklatscher képviselő ur? Szép jó reggelt képviselő uram! Egy nagyszerű ötletünk van egy humoros karikatúra számára. Óh, nem konjunktura... karikatúra... Az anyós... igen, igen... és a vő hosszú orral... mit gondol Ön, nem lesz ellene a frakciónak kifogása? Nem lát-e benne államellenes tendenciát? Nem-e fogja a kormány az anyóást saját megszemélyesítőjének találni? Vagy nem-e fogják lázításnak minősíteni? Nem? És a lapot nem

eddig 18 lei különkénti üzem költség 4—5 leire redukálna. Elérhető volna az, hogy az így leolcsóbbított pászkát a hitközség nagy mennyiségben előállítva, azzal egész Erdélyt olcsó és kitűnő minőségű pászkával láthatná el. Ha ezt a szükséges racionalizálást keresztülvinnék, akkor ebből az egyből több százezer lei biztos jövedelmet biztosíthat magának a hitközség.

Mindezek az előbb felsorolt praktikus ajánlataink már több nagy zsidó centrumba beváltak. Volna még számos igen kedvező ajánlatunk, a felsoroltak csak érintették a kérdés lényegét. Erősebben kellene fellépni az államhatósággal szemben, még a várossal szemben is, hogy a zsidóságnak számarányának megfelelő szubvenciót biztosítsanak.

Nem szabad adósságot csinálnia a hitközség, de nem szabad a tisztviselő fizetésének túlzott redukációjához sem nyulni. Egy ilyen nagyszabású üzem mint a nagyváradi hitközség, melynek nyolc millió leies évi büdzséje van, feltétlenül abba az irányba kell kiépüljön, hogy racionális üzemelésével növelje jövedelmét — a tagok megterhelése nélkül.

NAGYVÁRADI NAPLÓ

8000 kötetes

kölsönkönyvtára

tartalmazza a világirodalom összes újdonságait magyar, német, francia és angol nyelven!

Olvasási díj

a NAGYVÁRADI NAPLÓ előfizetőinek havonként

10 lei

Nem előfizetőnek 25 lei
Letét 50 lei

Iratkozzon be még ma,

mert havi néhány leiert naponként cserélheti a legújabb könyveket!

fogják elkobozni? Tehát rendben van az Ön felelőségére! Köszönöm. Na jó. A viszontlátásra!

A kagyló újra lecsapódott és ismét újabb számok röptültek a központ felé.

— Halló! Ragyogó ötletünk van kérem egy karikatura számára! Mi? He? Mi? Ki beszél? A központ? Bocsánat kisasszony, kérem a Nőszövetséget. Hogy milyen szám? Azonnal, egy pillanat! 78-34! Halló! Nagyszerű ötletünk van... a vő elkiséri az anyósát az állomásra ragyogó arccal és lemarad... Szabad kérdezni, nincs-e a Nőszövetségnek ellene valami kifogása? Hogy miért? Hát az anyósok rendszerint a női nemhez tartoznak. Talán Önöknek szintén van anyós tagjuk a szövetségben? Hogyan? Meghalt? Ki halt meg? Hogy az én anyósom halt meg? Oh nem! Még él. Dehogyan halt meg... Nem, nincs szükségem a Chevra Kadischára... Mit, ki beszél? Temetkezési intézet? Hát nem bánom, legyen Temetkezési intézet. Kérem szenzációs ötletünk van... Karikatura... Halló! Ne kapcsoljon széjjel drága kisasszony! Hallja kérem? Igen, kérdezni akarom Önöket... Ki beszél? Ki? Getzelsohn & Co.? Trikozgyár? Jé, Önökkel is megtanácskozhatom. Ragyogó ötlet!

... Az anyós elkiséri a karikaturáját, igen a karikaturáját, hahaha, jó mi? Nem fognak megsértődni Önök? Mi? Ki ordít ott?

— Kicsoda a bolond? Bolond Ön! Mit ordít?... Szóval lehet?... A szerkesztő letette a hallgatót és megtörölte izzadt homlokát, kifujta magát, aztán így szólott:

— Nagyszerűen megy. Egyelőre senkinek sincs ellene kifogása. Remélem, hogy

Ha **gazdag** akar lenni,
ugy siessen **Mentősorsjegyet** venni

VII-ik osztály huzása 1931 október 18-án

Főnyeremény 1,000.000 lei.

100.000, 50.000, 25.000, 10.000 lei

Sorsjegyek ára: egész sorsjegy 100 lei, fél sorsjegy 50 lei.

Minden sorsjegy az összes osztályokra 1932 jan. 1-ig érvényes

Meg kell még végül említsük, hogy az adók behajtását is erősebben kellene forszírozni, mert ha sokan nem is tudnak fizetni, viszont vannak számosan, akiknek mindenre tellik csak a hitközségi adóra nem. Érezzenek ezek is valami kötelességet a hitközségükkel szemben! Csak így lehet dolgozni a jövő generáció érdekében, melynek egy boldog és jól kiépített közületet akarunk örökségül adni!...

Éjjel-nappal tanulnak a lublini jesivában

Az európai vallásos zsidóság egyik legnagyobb büszkesége: a lublini jesiva. Csak néhány hónap óta működik Lublinban, Északlengyelországban a világjesiva, mely a vallásos zsidóság kultur centrumát jelenti.

A jesivát egy lángelkű és csodálatos energiájú pap, *Rabbi Méir Saphiro* gyűjtötte össze propaganda-utazásokkal, koldulással, közel fizévi szakadatlan munkával.

A hatalmas jesiva épülete, elmulthatatlan dicsősége alkotójának.

Hat emelet magas csodálatos tágas folyosókkal és előadótermében sokszáz növendéknek van hely.

Ennek az előadóteremnek emelvényén áll és tanít Rabbi Méir Saphiró. A felvétel nagyon meg van szigorítva.

A jesiva vezetésbizottsága csak azokat veszi fel az alapszabályok értelmében, akik

legalább 400 oldal talmudot tudnak kívülről a magyarázatokkal együtt.

Azt lehetne hinni, hogy Európában kevés ilyen növendék van. De tévedés. Állandóan nagy tolongás folyik a felvételi igazolványokért.

A világ minden részéről érkeznek fiatal és öreg talmudisták, akiknek életük vágya, hogy a lublini főiskolán végezhesék tanulmányaikat.

A világjesivának hatalmas parkja is van és a tanulók szobáit gyönyörű balkonok ékesítik

A talmudtanulás nappali és éjjeli rendszerben folyik és vannak külön éjszakai diákeszportok (mismaurim), akik éjjelkor kezdik a tanulást és reggel 7-kor végzik.

Mert irva van, hogy ne legyen egy pillanat sem, amikor a Tóra hangja megszűnik a zsidó iskolában.

Rabbi Saphiró iskolafőnök a talmudkorabeli gáon méltó utódja, teljesen modern gondolkodású ember, folyékonyan beszél németül, lengyelül és angolul, hiszen egész Amerikát beutazta, hogy a jesiva építkezéséhez szükséges eszközöket megszeresse.

A diákmenza élén a rabbi felesége áll. Az épületnek külön érdekessége, hogy körülbelül 10 vendégszobája van átutazó rabbik és talmudisták részére.

Itt lakott néhány hét előtt a szadagórai csodarabbi is.

Lublin városa, mely a lengyel zsidóságnak történelmi nevezetességű központja, olyan vónzóerőt nyert az új jesivában, hogy az idegenforgalom is jelentékenyen felendült.

A zsidó turisták most már nemcsak a világhírű 300 éves zsinagógát nézik meg, nemcsak a lublini chevra kadisa gyűjteményét, amely a XVII. századból 200 darab héberfelirású ezüsttálat tartalmaz, hanem elsősorban a világjesivát.

Élénk kereskedelmi érzékre mutat, hogy a jesiva megtekintéséért két zloty belépődíj jár, ezért viszont a látogató ingyen megtekintheti a Salamon templomnak papírmásé-másolatát, mely az előcsarnokban van kiállítva...

A paptamási

„LITHYNIA“

ásványvíz a legjobb üdítővíz, úgy magában, mint borral, vagy gyümölcszörppel vegyítve

KAPHATÓ MINDENÜTT!

Friss töltésű Málnási Mária, Málnási Siculia, Románszentgyörgyi Hebe és Máriavölgyi vizek érkeztek

„LITHYNIA“ Központi Egyedárusága, Oradea
Str. Nicu Filipescu (Szarvas-sor) 23
Telefon 1-76

Sodrony ágybetétek

nyitott és összehajtható **vaságyak, mosdók,**
és mindenféle **vasbutorok** legolcsóbban kaphatók a fogházban megnyitott üzemben

„STANDARD“

Iosif Vulcan (Nagy Sándor-ucca 10.)

HIREK

A „Népünk“ cikkeinek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5692

Péntek, Marchesvan 5, október 16-án.
Szombat, Marchesvan 6, október 17-én.

Heti szidra: הן

Heti háftóra: הן עקרה

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 5.35

gyertyagyújtás 5.45

Istentisztelet kezdete 5.55

Szombat befejezése 6.45

ELŐFIZETŐINKHEZ azon sürgős kérelmünkkel fordulunk, hogy az ó-év hátralékos előfizetési összegeit október havában okvellenül kifizetni sziveskedjenek. Támogassanak és segítsenek bennünket, amilyen gyorsan csak módjukban áll. Mindenki küldje be postautalványon az esedékes összegeket és így megtakarítja számunkra a külön bélyeg költségeit. Elvárjuk azonnali intézkedéseiket előfizetéseik beküldését illetőleg és kérjük Önöket, tegyék ezt meg sürgősen, azonnal, haladéktalanul!

— **A csehszlovákiai Zsidópárt fényes győzelme.** Prágából jelentik: A szeptember hó 27-ikére kitűzött csehszlovákiai községi választások az egész országban nyugodtan és minden zavaró incidens nélkül zajlottak le. — A cseh zsidóság ezuttal önállóan, a Zsidópártban elhelyezkedve, jutott mandátumokhoz. — Uzshorodon (Ungvár) a Zsidópárt (cionisták-orthodoxok együttes pártja) 830 szavazattal 4 mandátumot, az Orthodox Hitközségi párt 512 szavazattal 2 mandátumot, a Zsidó Néppárt (dr. Palkovits-féle) 250 szavazattal 1 mandátumot kapott. A nem kimondottan zsidó, de zsidó jelöltekből és zsidó szervezetekre bázisozott Városi gazdasági párt 256 szavazattal 1 és a Közi. Ipar és ker. pártja 338 szavazattal 1 mandátumot nyert. Ezenkívül a kommunisták listáján 3 zsidó, a szoc. dem. listáján 1 zsidó, összesen tehát 15 zsidó képviselőtestületi tag került be az uzshorodi vyborba. Ezek közül 3 szervezett cionista. A pártok eloszlása szerint dr. Juszkovics, a Zsidópárt vezetője valószínűleg az egyik alpolgármesteri széket fogja elnyerni. Az ország többi részeiből a következő választási eredményekről számolnak be: Prága. Zsidópárt 8077 szavazat, 2 mandátum. Bratiszlava. Zsidópárt 2150 szavazat, 2 mandátum. Bratiszlava. Zsidó szoc. dem. 557 szavazat, 2 mandátum. Nyitra. Zsidópárt 338 szavazat. Galánta. Zsidópárt 139 szavazat, 2 mandátum. Galánta. Orth. Zsidók 280 szavazat, 4 mandátum. Zsolna. Zsidópárt 618 szavazat, 3 mandátum. Zsolna. Szlovák zsidók 402 szavazat, 1 mandátum. B. Bánya. Zsidópárt 445 szavazat. Rózsahegy. Zsidópárt 321 szavazat. Trebisov. Zsidópárt 133 szavazat, 2 mandátum. Csap. Zsidópárt 201 szavazat, 5 mandátum. Sztrópók. Zsidópárt 260 szavazat. Szlovenszkóban 3479 község közül csak 3117 községben, Podk. Ruszban 487 község közül csak 346 községben voltak választások. Kassa, Presov, Michalovce, Homonna, Munkács, Beregszász, Szőlős, Chust ezuttal nem választott, mert ezekben a községekben a mandátumok még nem jártak le.

Mielőtt házában vizvezeték- és bádógosmunkát végeztet, kérjen ajánlatot
GRÜNFELD BÉLA
bádogos, vizvezeték és szerelési vállalatánál
Oradea, Str. Vlahuța (Szent János-ucca) 13
Javításokat olcsón és szakszerűen végez.

Tanuljon Ön is a máskarán!

Csak képesített szakembernél dolgoztassan, mert ugyanazért a pénzért a legjobbat kapja

Bémer-tér 2.

Telefon 2-17

Liliom-ucca 5.

VÉGGH

ruhafestő és vegytisztító

— **Szovjet propaganda Palesztinában a Biro-Bidschanban való településekért.** Palesztina minden részét Szovjet-Oroszország ügynökei járják be és intenzív propagandát fejtenek ki a zsidóság körében a Biro-Bidschanba való kivándorlásra. Az ügynökök zsidó kolonisták, iparosok és szfradok között is kísérleteznek, hogy rabirják őket ígéretekkel Biro-Bidschanba való letelepülésre. Igérik nekik, hogy amennyiben áttelepülnek, haladéktalanul szovjet állampolgárságot, utiköltség megtérítést és gazdálkodásuk kiépítésére megfelelő támogatásban részesülnek.

— **A romániai összes cionista-revizionista szervezetek** október 17-én és 18-án Csernovitzban konferenciát tartanak. A konferencia főbb referensei: Méir Grossmann (London) a revizionista világunió alelnöke. Dr J. Schechtmann (Páris) a revizionista világunió végrehajtóbizottságának tagja, a „Der Najer Vég“ szerkesztője. Robert Stricker (Bécs), a „Die Neue Welt“ főszerkesztője. A konferencia 17-én, szombaton este kezdődik és részvehet azon minden nagyromániai zsidó, aki valamelyik revizionista szervezetnek igazolt tagja. A csernovici rendezőség ingyenes beszállásról is gondoskodik mindazok részére, akik idejekorán bejelentik magukat Prok. Moriz Geiger Cernăuți, (str. Bucureștilor 5a) címen.

— **Egy „vörös“ rabbi a zsidó vallásról.** Rigából jelentik: A zsidó kommunista újságok Roshasana két napján főképpen vallásellenes cikkeket közöltek. Vezércikkekben és levelekben rámutattak a vallásellenes harc fontosságára, miután vallás és fascizmus között szoros kapcsolatok vannak. Számos levelet közöltek, melyekben zsidók nyíltan gyalázzák a zsidó vallást. Az egyik levélben Polischzuk, polonei rabbi megírja, hogy arra a meggyőződésre jutott, miszerint a vallás azonos az ellenforradalommal és sötétséggel és ezért hátat fordít a vallásnak és lemond a rabbiságról.

— **Elloptak egy tórárt a bukaresti Malbim zsinagógából.** A bukaresti Malbim zsinagóga, Str. Bravilor No. 4 közli, hogy szeptember 25-én ellopták egy tóráját és arra kéri a hitközségek rabbijait és előljáróit, hogy hozzák a lopást híveik tudomására, hogy senki se vegye meg a lopott tórárt.

— **Délamerikából tömegesen utasítják ki a bevándorolt zsidókat.** New-York. Alfred M. Cohen, a nemzetközi Bnei Brith páholyok elnöke táviratot kapott Bolíviából, hogy azonnal intézkedjék az ottani zsidóságot ért súlyos inzultusokról. Nagyszámu orosz-zsidó tömeget utasítottak ki azonnali hatállyal ugyanis, mert kommunista szervezkedéssel gyanúsítják őket. Természetesen a gyanúsításnak semmi alapja sincsen és kizárólag antiszemita denunciaciók akciója az egész. Az U. S. A. zsidó szervezetei máris akcióba léptek, hogy megakadályozzák a további kiutasításokat és táviratot menesztettek a bolíviai kormányhoz, melynek remélik, hogy kellő eredményei lesznek.

— **Keresztiség — nem válóok.** Budapestről jelentik: A napokban érdekes per került a budapesti törvényszék elé. Egy budapesti kereskedő felesége, Benedek Miklósné nyújtotta be férje ellen válókeresetét, mert tudomására jutott, hogy férje néhány hónappal ezelőtt elhagyta ősei vallását és áttért a római-katolikus hitre. Mint-hogy a fiatal asszony gyermekkorában válásos nevelésben részesült és zsidó férfihez ment nőül, most nem akart többé együtt lakni máshífti urával. Kérte tehát a férfi hibájából a házasság felbontását, amelyet azonban a törvényszék visszautasított az az indokolással, hogy 1849 es törvény értelmében a házasság abban az esetben bontható fel, ha a házastársak egyike a házasság keretén belül viszonyt folytat és ezzel lehetetlenné teszi az együttélést. Mint-hogy az egy Isten hit-vallásai között erkölcsi alapok* ugyszólván egyformák nem lehet válóok a férj áttérése. A törvényszék tehát elutasította a nő keresetét és kötelezte őket ezzel ismét a boldog házasságra. A kérdés ezek után csak az, hogy mennyiben fog sikerülni nekik. Keresztül fogják-e tudni hidalni az áttérés kapcsán létrejött diszharmonia, vagy pedig élni fog-e a nő a törvényszék által figyelmébe ajánlott házasságtörési tippel...

— **Agyvértódulás,** szívszorongás, nehéz légzés, félelemérzés, idegesség, fejfájás, lehangoltság, álmatlanság a természetes „**Ferenc József**“ keserűvíz használata által igen sokszor megszüntethetők. Tudományos megállapítások megerősítik, hogy a **Ferenc József viz** a makacs székszorulás mindenféle jelenségeinél a legjobb szolgálatot teszi. A „**Ferenc József**“ keserűvíz gyógyszerházakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Őszi takarításra

festék-, lack- és kefeárut
előnyös árban csak

STERN S. ENDRE

kefegyáros és festéknagykereskedőnél szerezhető be

Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca 10)
Telefon 378 Telefon 378

ארטה כשר

Hungária Étterem

SATU-MARE, TOMPA UCCA 1. sz.

Utazóknak
10%
engedmény.

25-25

Padlólakkok, poloskairtók, háztartási cikkek

mosó- és pipere-árak, kefe- és vegyiárak
legolcsóbb beszerzési forrásal

Pontos és figyelmes kiszolgálás! — Szombat és ünnepnapon zárva!

Fülöp Ede
ORADEA, Zöldfa ucca 14.

Hackmayer

uri szabó Oradea
P. Reg. Maria 2.

Öltöny- és felöltő-szövetek nagy választékban, a legolcsóbb árban

**Olcsó árban
Minőségben
DIVATBAN**

**KÖNIG NŐI KALAPSZALON
VEZET**

SAS PASSAGE FÖBEJÁRAT

Saját érdekében címre ügyelni!

Erdély zsidóságához!

Az utolsó hetek eseményei, melyek a az angol pénzügyi krizissel kapcsolatosan ugyszólván az egész világ gazdasági életében nyugtalanságot idéztek elő, arra késztetnek bennünket, hogy bármilyen ingadozást megelőzendő, megnyugtató szóval forduljunk Erdély zsidóságához. Az a munka, melyet az országépítő alapok Palesztinában végeznek, s mely Erec Jiszrael újjáépítését tűzte ki céljául, tántoríthatatlanul s zavartalanul halad előre a maga útján. Egy pillanatra sem ingott az aktivitás, melyet cionisták és nemcionisták, az országépítő munka barátai kifejtettek. Ezekben a nehéz napokban változatlan bizakodással és biztonssággal kell megtennünk kötelességünket. Nincs ok nyugtalanságra és pillanatnyi nehézségek nem szabad ellétsenek a kitűzött célfelé haladás útjáról.

Erdély zsidóságától, mely ép az utolsó évek nehézségei és eseményei közepette is bizonyosságot tett Palesztina szeretetéről, elvárjuk, hogy ingadozás nélkül halad ezután is az országépítés munkájának útján tovább.

A Keren Hayesod és Keren Kayemeth Erdély Országos Kuratoriumai

— **A zsidó diákokat a keresztény hitoktatáson való részvételre kényszerítik.** Bukarestből jelentik: Ismeretes, hogy a román iskolai törvények értelmében is, a zsidó tanulók nem kötelesek a keresztény hitoktatás óráin részt venni, illetve megjelenni. Mégis előfordulnak esetek, amikor a tanárok morális kényszert gyakorolnak a tanulókra, hogy meghallgassák a keresztény vallás tanóráit is. Az alábbi eset egy bukaresti lyceumban történt. Az igazgató rendeletet adott ki, melynek értelmében a hetenként egyszer megtartandó vallásoktatási órákon, amikor a lyceum egyik papjának az ó-testamentumról tart előadást, a zsidó diákok is kötelesek megjelenni. Ez a törvénytelen rendelkezés azonban csak kisebbik része annak a felháborító előadási rendszernek, mely a román iskolákban meghonosult. Sok szó esett már kisebbségi körökben a román tankönyvek uszító tendenciájáról, melyet az alábbi tankönyv-idézett pregnánsan igazol. A következőket olvassuk: „Épen úgy, mint Káin, a zsidó nép is megölte saját testvérét a szent Megváltót. És épen úgy, mint Káin megbélyegezte az Isteni bosszu, úgy kell a zsidóságot is megbélyegezni, hogy homlokukon hordják a szégyenfoltot.” Eltekintve attól, hogy az ilyen tanok a gyűlöletet és bosszút oltják az ifjuság vérebe, de még kötelezik a zsidó diákokat is, hogy ezeket a hazugságokat magukévé tegyék és alkalmazzák is. Így megtörténik, hogy amikor a zsidó tanuló feleletet ad Káin történetéről a zsidó vallás alapfogalmait szerinti, a tanár kötelezi őt, hogy a tankönyvek alapján a fenti feleletet adják. Így szégyenítik meg önmaguk előtt is a zsidó tanulókat a román iskolákban és ezt nevezi Jorga professzor pedagógiának...

— **Kabátszövet** ujdonságok 130 leltől kezdve A.B.C. Áruházban, Teleki-ucca 4.

— **Rüvel József szatmári főkantor feltalálta a vonal nélküli hangjegyzendőt.** Szatmári tudósítónk jelenti: Rüvel József Szatmár népszerű főkantorja új hangjegyzési kottarendszert talált fel, mely máris oly stádiumban van, hogy méltán fogja felkelteni a zeneirodalom iránt érdeklődők figyelmét. Az új kottarendszer további eredményének tekinthető, hogy feleslegessé teszi a 4 transzponáló kulcs, u. m. szoprán, alt, tenor és basszus kulcsok használatát. Rüvel József különben nyilatkozott a „Népünk”-nek és kijelentette, hogy szívesen veszi a zenével foglalkozók bírálatát és készséggel áll az érdeklődők rendelkezésére. Közöljük tehát Rüvel József főkantor címét: Satu-Mare, Str. Petru Rares 42. Musiktheorien professor.

— **A zsidók lapja kigunyolja a Jomkipurt.** A Práger Tageblatt szept. 12-iki számában az alábbi apróhirdetési közli: „Keresek Jomkipurra, kellemes közös böjtölés céljából, költségeimre egy luxusaulóban fiatal, csinos bajtársnőt. Jelige: „Vallás mellékes.” Főposta restante.” A Práger Tageblatt, mely azzal dicsekszik, hogy a cseh köztársaság zsidóságának kedvenc lapja, mellőzhette volna ennek a Jomkipurt nyilvánvalóan kigunyoló apróhirdetésnek a közlését.

— **A váci fiatal rabbiné váratlanul elhunyt.** Vácról jelentik, hogy Silberstein Dávid váci főrabbi hitvese hirtelen elhunyt. A megboldogult 44 éves volt; 19 nappal ezelőtt leánygyermeknek adott életet. A rabbinét kénytelenek voltak Budapestre a Bródy-kórházba bevinni. A szülés folyamán tüdőgyulladás lépett fel a fiatal rabbinénál, mely azután szívelgyengüléssel komplikálódott s csakhamar kioltotta nemes lelkét. A taharó szertartást bpesti ort. Chevra végezte. A megboldogult rabbiné R. Avrohom Ábrahám 2. felesége volt Marosvásárhelyről, a második felesége a főrabbinak, kihez 8 év előtt ment nőül. Vácon temették pénteken 12 órakor.

— **Farbstein nyilatkozata jövőbeni palesztinai munkájáról.** Az I. T. A. varsói képviselője interjút kért Farbsteintől, ki a Mizrachí Világszervezet végrehajtóbizottságának tagja és mint a cionista executive tagja, vezetője a palesztinai kolonizációs irodának. Farbstein többek között a következőket mondotta: Október végén vagy november elején Palesztinába utazom, hogy részt vegyek az újjáépítési zsidó

munkákban. Első feladatomban tartom, hogy lehetőleg izoláljam a palesztinai kolonizációs zsidóságot az egész világon elhárított gazdasági krizissel szemben. Súlyos feladat lesz ez, de remélem, hogy megfeszített erővel és becsületes munkával sikerülni fog, amiben elsősorban lelkes és áldozatkész haluaink vannak segítségünkre. Elő kell készítenünk azonkívül az új kolonizát, hogy a legközelebbi allija készen találja már azokat és biztosítva legyen a munka folytonossága.

— **A mai világ gazdasági krízise** arra kényszeríti az idén végzett szegényváradai zsidó diákságot, hogy tanulmányaik folytatásához a nagyváradai közönség ismert jószerűségéhez folyamodják és egy műsoros estély keretében igyekeznek a közönségnek két kellemes dolgot szerezni. Először is egy jó kedélyű estély keretében felejtetni a mai nehéz időket, másodsor pedig csekély összeg hozzájárulásával abba a kellemes helyzetbe hozzák a jó szívű embertársaikat, hogy több zsidó diák tanulmányait folytathassák. Hisszük és reméljük, hogy nagy fáradságukat honorálni és méltányolni fogják hiszen ezzel a csekély hozzájárulással a társadalom értékes oszlopokat fog nyerni. A bál védnökei: Ghika prefectus, Dr Sofronie Gheorghe polgármester, Dr Petric Cornél alpolgármester, Dr Egri Gergely, Dr Ardelean Justin, D. Gh. Rânzescu rendőrprefectus.

Az egész országban közismert
elsőrendű és izletes
konyhájáról a **GROSZ**
étterem
ארוחה כשרה
TIMIȘOARA-TEMESVÁR **ORADEA**
Lloyd-sor 11. Zöldfa ucca 7.
MENÜ RENDSZER: 40 lei 4 fogásos menü 40 lei,
60 lei 5 fogásos nagy menü 60 lei. — Állandó
abona! - Esküvőket, banketteket vállal. - Kifogás-
talan kiszolgálás! - Utazó uraknak kedvezmény!

Értesítés!

Női divatszalonomat Mészáros-u. 2. szám alól Piața Unirii (Szent László-tér) 12. szám alá **helyeztem át.**

Legújabb modell-rajzaim megérkeztek és a legjutányosabb áron állok a n. é. közönség rendelkezésére.

További szíves pártfogást kér

Deutsch Nándor
Női divatszalon

Bútorvevők!

Vásárlás előtt tekintsék meg a

Műasztalosok Bútorcsarnoka

Oradea, Piața Regina Maria (Bémer-tér) 2

állandó kiállítását

Masszív hálószobák . . . . . **10.000** Leitől

Masszív ebédlők . . . . . **20.000** Leitől

Óriási választék!

Meglepő termelési árak!

Legolcsóbban vásárolhat KALAPOKAT és egyéb férfi divatárut HOLLÓS-nál Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 3.

— **Lázító falragaszok a bécsi egyetem falain.** Az október elején kezdetét vett előadások a bécsi egyetemeken máris az antiszemitizmus jegyében történtek. Az egyetemépület belső folyosói illusztrált falragaszokkal voltak teleagatva, melyen a biatorbágyi merénylet és annak „zsidó” végrehajtói voltak illusztrálva. A rajzok alatt pedig természetesen a megfelelő szövegek következtek. Az illusztrációk napokig voltak az egyetem falain kifüggesztve, anélkül, hogy akár a tanári kar, akár a diákok eltávolították volna. Az elmúlt héten aztán a bécsi zsidóhitközség interveniált az egyetem rektorátusánál és kérte a szenyirat eltávolítását. A rektorátus megette az intézkedéseket és a falragaszokat eltávolították a folyosókról.

Lepedővászón 68 lei, színes zefírek 22 leitől. A.B.C. Áruház.

— **A lengyel nemzetiszocialisták a numerusz clauzus bevezetését kérték.** Varsó. Nagy feltűnést keltett egész Lengyelországban a Gazeta Warszawska legutóbbi száma, melyben Jan Kornecki egy éles hangú cikkben követeli a numerusz clauzus bevezetését, úgy az egyetemeken, mint a középiskolákban is. Jan Kornecki sejm képviselő kijelenti ugyan, hogy tudomása szerint a középiskolákat a zsidó tanulók által fizetett tandíjából tartják fenn, ám inkább szűnjenek meg ezek az iskolák és szűnjenek meg mindazok, ahol zsidó felsőiskolai tanulók többségben vannak, minthogy a lengyel iskolák egy ilyen hatalmas rétegű zsidó intelligenciát neveljenek fel, mely végső soron nagy veszélyeket rejt egész Lengyelországra magában. Felszólítja ezek után a cikk a lengyel ifjúságot, hogy minden erejükkel küzdjenek a numerusz clauzus bevezetéséért és követeljék a kormánytól, hogy ennek a tarthatatlan állapotnak immár véget vessen.

— **A belényesi orth. hitközség** vasárnap, 11-ikén tartotta meg rabbiválasztói közgyűlését. A választást Schwartz Béla elnök vezette le a legnagyobb pártatlansággal. A választásra felvonult a belényesi hitközséghez tartozó falvak zsidósága is nagy számmal. Heves választási küzdelem után a hitközség többsége „Pollák Antal királydaróczi főrabbit választotta meg főrabbijának. Reméljük, hogy aválasztás eredménye a belényesi hitközségben egy békésebb atmoszférát fog teremteni és megindul zsidóságunk érdekében egy oly alkotó munka, melyre sminden hitközségünknek züksége van.

— **Eljegyzés.** Grünfeld Emmy Cluj — Hielevicz Sándor Arad, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Goebels rohamra szólítja a nemzetiszocialistákat a berlini elítéltek kiszabadításáért.** Berlin. Az „Angriff” október 12-iki száma, mely Goebels szerkesztése alatt jelenik meg, ismét megkezdte az uszítást a zsidók ellen. Az idézett számban olvassuk: „Ha 20.000 német polgár lesz évente az öngyilkosság áldozata, a gazdasági viszonyok nehézsége folytán, nem számít. Ha sok száz testvérünk hull el évenként a pártharcokban, nem számít. De a zsidóság az tabu. Hozzá nem szabad nyulni. Elítélték testvéreinket ismét a zsidókért. Rohamcsapatokat kell szervezni és követelnünk kell az elítélt párttagok kiszabadítását!”

Felvételek az antiszemita világból

Egy számot irunk ide. Egy egészen szürke és kifejezéstelen számot: 106. Azaz százhat. Nem kevesebb, de biztosan tudjuk, hogy rövidesen több lesz. Az elmúlt héten újabb temetőgyalázás történt Németországban. A százhatodik. Számnak kifejezéstelen és szürke. De temetőgyaláznak sokatmondó és felháborító. Az olvasó valószínűleg már unja ezt a sok egyforma hirt a temetők és sírkövek szentségtelenítéséről. De a Hitler-fiúk nem méltányolják az olvasó panaszait és nem törődnek unalmával. Ők nem unják még. Majd ha ők is elkezdik... Akkor talán... Talán... De addig hiába is minden panasz, hiába minden felháborodás, unalom és ásitás az új Hitler-nemzedék tovább perverzkedik, a halottakkal való csatázás dicsőtelen győzelmeivel...

Az Egyesült Államok Klu-Klux-Klan és széles skálájú többi antiszemita csoportjai nem voltak ismeretlenek eddig sem az európai közönség előtt. Eleget, sokat halottunk már felőlük. A néger gyilkolások és brutálisok mellé másodíknak a zsidók elleni harc következett. A különbség csak az volt, hogy az amerikai zsidóság szervezettebben fogadta ezeket a támadásokat. De nem is erről akarunk most beszélni. Arról van szó, hogy az U. S. A. antiszemita 200 delegátus képviselésében Chicágóban összegyűlt konferenciára. A konferenciára mindig arra valók, hogy súlyosabb, erélyesebb eszközöket állapítsanak meg a munka sikere érdekében. Amint említettük, az amerikai antiszemita nem voltak épen tapasztalatlanok. Mégis erre a konferenciájukra a berlini központ küldött ki delegátust, hogy új és praktikus tanácsokkal segítsenek amerikai kollégáiknak munkájuk és céljaik eredményesebb lehetőségeinek elérésére. Az amerikaiak hatalmas és dicső birodalma — úgy látszik — apró kis tartományává válik a német antiszemita világzelleme.

Ezzel szemben érdekes hírek érkeztek az utóbbi időben a zsidó-faló Hitler kiterjedt rokonságáról. A hír egy öngyilkossággal kapcsolatban pattant ki, amit Hitler müncheni lakásában követett el testvérenek leánya. A leány édesanyja ugyanis hosszú időn keresztül a bécsi zsidó akadémia menzáján volt szakácsnő. Míg Hitler a zsidókat falta, addig testvérhuga egyszerűen csak élvezte a zsidóknál. Sokáig volt itt és megbecsülte az állását, aminthogy őt is megbecsülték szépen. Szépen, szépen, folyt így sokáig az élet, mignem Hitler az antiszemita atyja duzzadt pénztárcákat szerzett, sokat és joggal stilustalannak ta-

lálta a fenti falás és élvezés közti különbséget. Kivette tehát testvérét „lealacsonyító” állásából és titkárjával kiutaltatta neki a havi tartásdíjat. A leányát pedig magához vette. És megpróbálta nevelni. A lány az elmúlt héten öngyilkos lett. Ez már az eredmény. A nevelés, a hitler-nevelés eredménye. Mert bizonyos, hogy egyszer minden világosan látó és józanul gondolkodó ifju el fog érkezni odáig, hogy irgalmatlan szellemi harikirit fog végrehajtani magán és a beléerőszakolt hitler-tanok ellen. Talán soká kell még várunk, talán nem sokára elérkezik... De biztosan eljön a nap, amikor megtörténik. Egyelőre azonban nincs megállás...

... Mert a felvevő lencse szünet nélkül újabb és újabb eseményeket rögzít az érzékeny lemezre. A felvétel színe egyelőre még sötét, egészen fekete és nem látszanak még rajta a megvilágosodás jelei...

Várjuk, hogy kivilágosodjanak a színek és egyszer már kacagó, vidám képeket hozzassunk olvasóink elé...

— Terjesszék és szerezzék előfizetőket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a „Népünk”-nek! A „Népünk”-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia!

Szenzációs ujdonság!

Használjon budapesti gyártmányu

szagtalan **RASOLT** törv. védve
és

KUMALATORT

Kapható 1/4 kg-os csomagolásban

Egy csomag ára 15 lei,

elegendő 10 borotválkozásra

Csakis original csomagot fogadjon el!

Kapható minden gyógyszerárban,
illatszertárban és drogeriában

Romániai vezérképviselet:

Parfumeria „Royal“

Oradea, Sas-Passage

Stern Amsel

ארמל כשר

10-5

vendéglője

ORADEA

Piaja

M. Viteazul 7.

Izletes házi koszt!

Olcsó árak!

Utazóknak 10% engedmény.

A legkellemesebb hangulatot

„ELECTRON” Papp és Rajz mérnökök

CSILLÁRJAI és RÁDIÓI adnak!

Villanygők és rádiók legolcsóbb árban!
Str. Printul Carol 1. Telefon 5-35

Anyák! Höfer hintőpor, krém, szappan elősegíti a baba fejlődését

Rövid hírek

BÉCS. Hoschana Raba napján pénteken elhunyt Jakob März a Keleti zsidó-szervezetek elnöke. Jakob März 67 évet élt. Temetése óriási részvét mellett zajlott le. — Gustav Moritz a bécsi hitközségi tanács tagja elhunyt. Az elhunyt nem csak zsidó, hanem szociáldemokrata körökben is nagy népszerűségnek örvendett. — Szeptember 28-án elhunyt Hermann Berliner 85 éves korában. Berliner egyike volt Herzl legjobb barátjainak, aki szintén részt vett a politikai cionizmus megszervezésében. Az elhunyt Berliner ismert publicistája volt a német lapoknak. Halála általános részvételt keltett cionista körökben is, jóllehet Herzl halála után nem vett többé részt a cionizmus aktív mozgalmában.

BUKAREST. A romániai szefard zsidó körökben akció indult egy szefard nép-egyetem felállításai költségeinek összehozására.

JERUZSÁLEM. Sir Arthur Ruppin szeptember 17-én elhagyta Palesztinát és ismét Londonban telepedett le. — Hebronban ismét újabb zsidó családok telepedtek vissza. — A tel avivi városi tanácsban akció indult meg, hogy a szombati munkaszünetet törvényesen szabályozzák. E szerint a vendéglőket kivéve minden üzlet egész nap köteles zárva tartani.

DIVATFLANELEK. 33 lejtől, divat piyama-flanelk 28 lei A B C áruház, Teleki-u 4.

ZÜRICH. A Jomkipür kövélő este hosszú szenvedés után meghalt Emile Dreyfus, a svájci zsidók tekintélyes közéleti férfia, kilencven éves korában.

WILNA. A történelmi nevezetességű Gaon zsinagóga Wilnában az elmúlt napokban a tűz martaléka lett. Számos értékes könyv és szentség hamvadt el. A kár biztosítás újján megtérült.

BERLIN. V. A Sundaram, a Ghandi mozgalom ismert kitűnő vezetőférfia jelenleg Berlinben tartózkodik. Sundaram berlini tartózkodása kizárólag Einstein professzornak szól, minthogy Einstein nagy népszerűségnek örvend Indiában. Az európai világ tudósai közül ugyiszólván Einsteinet tiszteli India népe, mert éppen úgy mint Ghandi egész életét is az igazság szolgálatába állította.

TEL-AVIV. 13 revizionista ifjút, akik széleskörű agitációt fejtettek ki a most beindított népszámlálási akció ellen, az elmúlt napokban Tel-Avivban letartóztatták. A revizionisták izgató tartalmu röpcédulákkal és falragaszokkal árasztották el a környéket, amelyben felszólítják a lakosságot, hogy tagadják meg a biztosoknak a helyes adatok kiszolgáltatását.

VARSO. Kimagasló személyiségek látogatták meg az elmúlt héten a varsói orth. hitközség elnökségét. A lengyel kormány kíséretében német előkelőségek vizsgálták be a lengyel zsidóság szomorú helyzetét, ami annak az akciónak köszönhető, melyet a lengyel, de főképp a varsói hitközségek több héttel ezelőtt beindítottak. — A most elkészült postai statisztika szerint az ünnepek idején 1.000.000 dollár érkezett Lengyelországba az Amerikában élő lengyel zsidók rokonaitól.

MOZI

Teatrul HEIMAN színikör

Péntek, Szombat, Vasárnap: Félix Bressart első katonai vigjátéka: „A Garnizon Réme” Éneklő, zenélő, kacagató vigjáték sláger! — Jön: „A Világ Vége”. Abel Ganz mesterműve. A világ egész emberiségét megmozgató filmek! — Jön: „Hivjón és jövők”. Bolváry operett filmje — Stoltz zenéjével. Willi Forst — Szőke Szakáll.

Cinematograful FILMPALACE

Péntek: „Csak léged szeretlek” Utolsó nap. — Szombat: „Infanteriszt Malek”. Buster Keaton első nagy vigjáték sláger! 3.kor olcsó helyárak! — Vasárnap d. e. 11: „Krisztina”. Lucy Doraine, Janet Gaynor és Charles Morton. 10 és 12 leies helyárakkal! Előzőleg hirdó! — Vasárnap d. u. „Infanteriszt Malek”. Előzőleg hangos pók! — Hétfő: „Infanteriszt Malek”. A hétfőn megváltott jegyek pénteken gratis érvényesek! — Jön: „Alvilág árnnyai”. Harry Piel legnagyobb filmalkotása. Előkészületben a szezon legnagyobb filmje: „Két világ” Dupon mesterműve!!!

SPITZER IZRAEL & Co

ORADEA :: SATU-MARE

Alapított 1898. évben.

MATRAC és ROLETTA GRÁDLI, BUTORSZÖVET, HENCSETERITŐ, SZÖNYEG ÁRUHÁZA

Dus választék!

Olcsó árak!

Allandóan nagy napjai vannak
a sorsjegyvásárló közönségnek.

Megindult a szerencsekerék

a Zsidó Kórház-sorsjegyekkel.

Közel 2000 nyerőszám lesz kihuzva 2,700,000 lej nyereség-összeggel.

Főnyeremény: 1.000,000 lej!

amelyet egy száz lejes sorsjeggyel könnyen megnyerhet. Ha netalán még nincsen Zsidó Kórház-sorsjegye,

ne legyen könnyelmű,
hanem siessen a legközelebbi sorsjegyáruhoz és
vegyen Zsidó Kórház-sorsjegyet!

Postai megrendelésnél 100 lej beküldése ellenében portómentesen küld sorsjegyet a **Zsidó Kórházegyesületek Sorsjátékintézősége**

CLUJ, Piața Unirii No. 20.

ZSIDÓ HUMOR

A szpadikról (szörmés kalpag keleti zsidók nemzeti viselete) való elmélet.

Reb Zurech, a Bethamidrosban ül tanulmányát folytatva és minthogy nagyon melege lett, letette a szpadikját maga mellé és csak kis sapkája maradt a fején. Kevés idő múlva széjjel nézett és látta, hogy a szpadik nincs ott — a szpadik eltűnt. Előbb gondolkodik, aztán a gemore zengzetes hangján elkezd a következő dalmamos elmélkedést:

„Ki vehette el az én szpadikomat? Ha olyasvalaki vette el, akinek nincs szpadikja, akkor előtérbe kerül a kérdés, hová lett az ő szpadikja? Ha pedig olyasvalaki vette el, akinek van szpadikja? Akkor méltán kérdezhajjuk, minek neki akkor az én szpadikom? — Hiszen neki már van szpadikja!”

Ismét elmerül a mi Zurechunk gondolataiba és újra elkezd dallamos elmélkedését:

„Bizonyos, hogy olyasvalaki vette el a szpadikot, akinek nincs szpadikja. De ha erre feltesszük a kérdést, hová lett az ő szpadikja, a felelet reá, hát én hová tettem a szpadikomat?”

„De még egy bizonyítékot is felhozhatunk. Tulajdonképpen egy olyasvalaki vette el a szpadikot, akinek már van egy szpadikja. De ha azt kérdezzük erre, minek neki az én szpadikom? hiszen neki már van egy szpadikja, erre egész egyszerű a felelet: két szpadikot akar az illető.

És így szépen eldalolta a szpadikot.

A buta kérdés.

Egy falusi hitoklató magyarázza tanítványainak a Misna következő szakaszát: „*שור שנגח את דבורה*”, egy ökör, amely meg rugta a tehenet”, hirtelen közbevág a nebuló és azt mondja: „Rabbi, én nagyon szeretnem tudni, hogy milyen volt az a tehen: vörös, fekete vagy szőke?”

A tanító éppen felelni akart a kérdésre, azonban még mielőtt ezt megtehetné volna, berontott a szobába Reb Chajem, a fiucska apja és miután egy hatalmas pofont mért az arcára, nagyhangon elkezdett kiabálni: „Itt van neked a felelet a te buta kérdésedre. Te ronda te! Hát nem ezerszer megmondtam már neked ugy odahaza, mint a vásáron, hogy a tehenél nem számít a színe, hanem csak az a fontos: hány éves, egészséges-e és hogy mennyi tejet ad.”

A rabbi és a falusi szolgálégény.

Egy nappal erev Jomkippur előtt megjelenik a falusi szolgálégény a rabbi előtt és gazdája megbízásából átad három pengő „kepere pénzt” (így nevezték azt a pénzt, amit hajdanta a hitközség tagjai ajándékoztak rabbijuknak) a következő szavak kíséretében:

— Rabbi, a gazdám küld néked egy

pengőt, hogy legyél az ő „keporija”, ismét küld egy pengőt, hogy legyél a felesége „keporija” és végül küld egy pengőt, hogy legyél a fia „keporija.”

Egy mosoly kíséretében elfogadta a rabbi a küldött pénzt és hallgatott, azt gondolván, így sikerülni fog a buta legényt minél hamarabb lerázni magáról.

Azonban a szolgálégény nem mozdult a helyéről.

— Mit kívánsz még? — kérdi a rabbi.

A suhanc nagyot lélekzve felkiált:

— Rebbi, a gazdám nagyon szépen kéreti, hogy legyen az én „kepurim” is!”

— Van-e pénzed?

— Nincs!

Micsoda? Pénz nélkül, bosszankodik a rabbi. Na még pénzért lehetek én is, de ingyen legyél te az én „keporim!”

Adomány.

Zsidótemplomot építettek egy kis városkában és a templom felszereléséhez mindenki hozzájárult a maga módja szerint. Mikor aztán felavatták a templomot és nagy lakomát csaptak utána, szóba került, hogy ki mit adott a templom céljaira.

— Na és mit adott a fukarságáról hires hitközségi elnök? kérdezték a rabbitól.

— Ő, — mondta a rabbi — ő adta az akusztikát.

BALKIRS bélyegzőgyár

Strada Alexandri (volt Teleki-ucca) 4.

Villanyerőre berendezett üzemében készít:

rézbélyegzőket, szappanstancnikat,
számológép javításokat

és mindenféle szak- legolcsóbb árakban!
mába vágó munkákat

Bankoknak és ügyvédeknek
20 százalék kedvezmény!!!

GROSZ DÁVID

szalmakalappgyár

Satu-Mare, Str. Petru Rareș 35/37

Mindenféle kalappgyártáshoz szükséges fonatok és nyersanyagok raktára 50-49

A legszebb
zománccfényű gallérokat tisztítja a

Klein gőzmosóda

Str. Vlahuța 4 Szent János ucca

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek,
külföldi fonalak

Schulhof Emilné

„Orient” Szövőművészeti Iskola

Oradea, Strada Episcopul Ciorogariu No.17.
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltekn.

Nyomatott a Gutenberg grafikai műintézet gyorsrajóján, Oradea, Fekete-Sas-Passage.